

3 FEBRUARI 2017

C.16.0166.N/1

ONDERTEKEND AFSCHRIFT toegezonden overeenkomstig
Artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek
VRIJ van EXPEDITIERECHT : art. 280, 2º, W. Reg. 3642

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.16.0166.N

Frank VAN VLAENDEREN, advocaat, met kantoor te 9000 Gent, Krijgslaan
47,

verzoeker,

in aanwezigheid van

ORDE VAN VLAAMSE BALIES, met zetel te 1000 Brussel, Staatsbladsstraat 8,
vrijwillig tussenkomende partij,

vertegenwoordigd door **mr. Huguette Geinger**, advocaat bij het Hof van Cassatie,
met kantoor te 1000 Brussel, Quatre Brasstraat 6, waar de vrijwillig tussenko-
mende partij woonplaats kiest.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

De vordering strekt tot nietigverklaring van het reglement van de Orde van Vlaamse balies van 27 januari 2016 tot invoeging van afdeling III.1.9 in verband met werkzaamheden van advocaten in het kader van detachering, in de Codex deontologie voor advocaten.

Advocaat-generaal André Van Ingelgem heeft op 14 december 2016 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Raadsheer Koenraad Moens heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal André Van Ingelgem heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De verzoeker voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, drie middelen aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste middel

1. Het bestreden reglement houdt in dat de advocaat die gedetacheerd wordt, gedurende de detachering onderworpen is aan de deontologie en dat hij zijn diensten van advocaat levert in zijn hoedanigheid van advocaat, ter vrijwaring van zijn onafhankelijkheid.

In zoverre het middel ervan uitgaat dat de detachering, zoals geregeld in het bestreden reglement, een gezagsverhouding of een band van ondergeschiktheid tot gevolg heeft tussen de detacherende advocaat en de gedetacheerde advocaat of de zichzelf detacherende advocaat en de cliënt bij wie hij zich detacheert, zelfs al is deze detachering beperkt, berust het op een onjuiste lezing van het bestreden reglement en mist het derhalve feitelijke grondslag.

2. Uit de voorbereidende werkzaamheden die hebben geleid tot de goedkeuring van het bestreden reglement, blijkt dat de in het reglement beoogde beperkte terbeschikkingstelling betekent dat de detachering beperkt is in de tijd of beperkt is tot een bepaalde opdracht of een bepaald project.

In zoverre het middel aanvoert dat de essentiële plichten en de onafhankelijkheid van de advocaat worden aangetast doordat de terbeschikkingstelling beperkt wordt zonder aanduiding van wat die beperking inhoudt, kan het niet worden aangenomen.

3. Het bestreden reglement is erop gericht de aan deontologie onderworpen onafhankelijkheid van de advocaat te waarborgen en elke verwarring uit te sluiten door zich kenbaar te maken als advocaat, door diensten van advocaat als advocaat te leveren, door geen documenten te ondertekenen die gebruik maken van het briefhoofd of logo van de opdrachtgever en door geen e-mailadres te gebruiken van een opdrachtgever.

In zoverre het middel aanvoert dat niets belet dat de gedetacheerde advocaat zich profileert vanuit de structuur van de cliënt, onder meer in publiciteit zoals kranten, audiovisuele media, brochures, website, middels sociale media, online platformen, of door de cliënt wordt geprofileerd en ook dat niets belet dat zelfs de cliënt zich profileert middels de gedetacheerde advocaat, kan het niet worden aangenomen.

4. Het bestreden reglement regelt de detachering van een advocaat door zichzelf aan een cliënt of door een advocaat of een samenwerkingsverband aan een cliënt en bepaalt dat de detachering wordt vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst.

In zoverre het middel aanvoert dat het bestreden reglement niet de detacheringsovereenkomst regelt die gesloten wordt tussen de detacherende advocaat, de cliënt en de gedetacheerde advocaat, kan het niet worden aangenomen.

5. In zoverre het middel aanvoert dat de Orde van Vlaamse balies met het bestreden reglement tracht onderuit te komen aan de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers, zonder aan te tonen dat de ter beschikkingstelling van een advocaat die onafhankelijk de diensten van een advocaat in zijn hoedanigheid van advocaat levert, gelijk te stellen is aan een tijdelijke arbeid, uitzendarbeid of het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers, kan het niet worden aangenomen.

6. Het beperkt ter beschikking stellen door een advocaat van diensten van een advocaat in zijn hoedanigheid van advocaat tegen vergoeding vanuit een onafhankelijke positie, leidt er niet toe dat een band van ondergeschiktheid ontstaat.

Het middel kan in zoverre niet worden aangenomen.

7. In zoverre het middel aanvoert dat door gebruik te maken van gedetacheerde advocaten, de detacherende advocaat de onverenigbaarheden bepaald in artikel 437 Gerechtelijk Wetboek en in artikel I.2.5 van de Codex deontologie voor advocaten omzeilt indien de gedetacheerde advocaat geen deel uitmaakt van de groepering van of associatie met de detacherende advocaat, geen medewerker of stagiair is van laatstgenoemde, is het onduidelijk en kan het niet worden aangenomen.

8. In zoverre het middel aanvoert dat het bestreden reglement de onafhankelijkheid van de advocaat onnodig in vraag stelt en afbreuk doet aan deze essentiële waarde van de advocatuur, en aldus strijdig is met artikel 495 Gerechtelijk Wetboek, onder meer met de rechten en de gemeenschappelijke beroepsbelangen van de leden, is het onduidelijk en kan het niet worden aangenomen.

9. In zoverre het middel schending aanvoert van de artikelen 444 en 496 Gerechtelijk Wetboek zonder precies aan te duiden hoe en waardoor deze bepalingen worden geschonden, is het onduidelijk en kan het niet worden aangenomen.

Tweede middel

10. Uit de bepalingen van het bestreden reglement blijkt dat de beperkte terbeschikkingstelling van een advocaat betrekking heeft op diensten van een advocaat in zijn hoedanigheid van advocaat, dat de gedetacheerde advocaat onderworpen blijft aan de deontologie en derhalve ook aan de verplichting tot onafhankelijkheid, zodat uitgesloten wordt dat een gedetacheerd advocaat diensten verstrekt onder het gezag van een ander advocaat of van een derde.

11. Het vastleggen in een schriftelijke overeenkomst waaraan de tekst van het reglement wordt gehecht om er deel van uit te maken, en de mededeling van deze overeenkomst aan de stafhouder voor de aanvang van de activiteit, strekken ertoe de doelstellingen van het bestreden reglement te verwezenlijken, in het bijzonder

het waarborgen van de onafhankelijkheid van de advocaat, het uitsluiten van verwarring en het implementeren van de vertrouwelijkheid van de contacten tussen advocaten onderling en tussen advocaten en hun cliënt. Uit geen van de bepalingen van het reglement blijkt dat aldus een band van ondergeschiktheid bestaat, die integendeel wordt uitgesloten. Het waarborgen van de onafhankelijkheid houdt ook in dat de advocaat onafhankelijk eventuele belangenconflicten kan oplossen.

Het middel kan niet worden aangenomen.

Derde middel

12. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en niet-discriminatie houden in dat eenieder die zich in dezelfde toestand bevindt, op dezelfde wijze moet worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in functie van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel. Het gelijkheidsbeginsel is ook miskend wanneer vaststaat dat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel geen redelijk verband van evenredigheid bestaat.

13. Uit de voorbereidende werkzaamheden van het bestreden reglement blijkt dat de advocaten-stagiairs worden uitgesloten van de mogelijkheid tot de gereglementeerde detachering om volgende redenen:

- zij zijn per definitie in opleiding;
- zij zullen wellicht niet gemakkelijk weigeren in geval zij gedetacheerd worden door hun stagemeeester;
- zij dreigen, in geval van detachering, de band met hun stagemeeester te verliezen, zodat de opleiding en controle door hun stagemeeester in het gedrang komen;
- er is, in geval van detachering, geen begeleiding van de advocaat-stagiair mogelijk.

14. Het onderscheid tussen advocaten en advocaten-stagiairs wordt aldus objectief en redelijk verantwoord en het gereguleerd verbod van detachering van advocaten-stagiairs is in redelijkheid evenredig met het beoogde doel van volwaardige opleiding van advocaten-stagiairs.

Het middel kan niet worden aangenomen.

Dictum

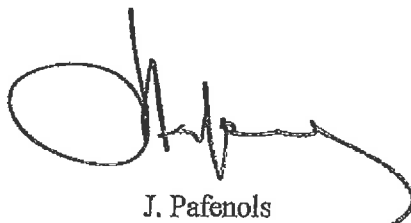
Het Hof,

Verwerpt de vordering tot nietigverklaring.

Veroordeelt de eiser tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiser op 375 euro.

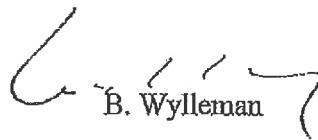
Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Eric Dirix, als voorzitter, en de raadsheren Geert Jocqué, Filip Van Volsem, Bart Wylleman en Koenraad Moens, en in openbare rechtszitting van 3 februari 2017 uitgesproken door sectievoorzitter Eric Dirix, in aanwezigheid van advocaat-generaal André Van Ingelgem, met bijstand van griffier Johan Pafenols.

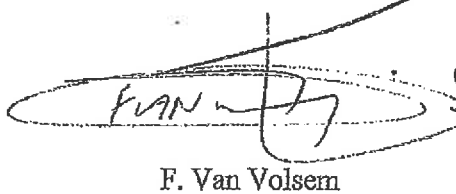
J. Pafenols

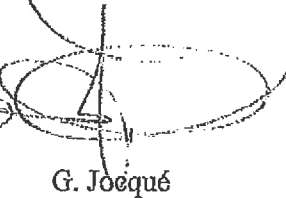
K. Moens

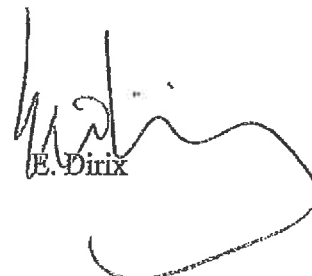
B. Wylleman

F. Van Volsem

G. Jocqué

E. Dirix